

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Psevdo-Poenitens Correctvs. Sive Doctrina Ecclesiae
Catholicæ, & Sanctorum, solemniorúmque Doctorum, De
Vera Poenitentia ...**

Dionysius <aus Werle>

Coloniæ Agrippinæ, 1692

Cap. I. De contritione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41634

CAPVT I.
DE CONTRITIONE.

ARTICVLVS I.

*Contritio perfecta, & absque
actuali Absolutione justificans,
rarissima est; atque à pluribus
non elicitur, sed elici fingitur,
ac somniatur.*

I. **S**apientissimus ille è Soc. Jesu
Cardinalis & Archiepiscopus
Capuanus, ROBERTUS
BELLARMINUS, Anno Dñi 1621.
Ætat. 79. defunctus, Concione 32. de
Resurr. Dñi. §. *At inquis*, post me-
dium. *Certè ait, tales confessiones hoc
nostro seculo fiunt, ut ego vehementissi-
mè reformidem illas audire. Et Conc.
9. pro Dom. 4. Adv. Multi sunt, què*

A

ed

2 Pseudo-pœnitens correctus.

eò quòd jam confessi sunt, pedem unum se habere arbitrantur in cœlo; qui tamen, si rectè considerent, videbunt se pedem unum in terrâ, alterum in gehennâ posuisse: Nec enim confiteri, sed benè confiteri (Absolutione superadjunctâ) cœlum aperit.

H. Incipiamus, inquit, à Contritione, (ad bonam Confessionem suppositâ) Multi sunt, qui nullam (ab ultima Confessione) diem sine novis peccatis mortalibus transegerunt: Et tamen nulle sunt lachrymæ; nulli gemitus... Quin etiam nonnulli vix genua figere dignantur in terra; sed uno genu duntaxat, & illo super pulvinari interdum posito, ita manent, quasi furari Absolutionem, & statim aufugere vellent... Hæcine est Contritio? Scindite corda vestra, inquit Joel. cap. 2. Et Scripturæ sacræ, cum de pœnitentia loquuntur, ubique cinerem & cilicium commemorant; & nunc planctum amarum, nunc luctum unigeniti adhibendum esse docent. Hæc Bellarminus. III. B.

III. B. ALBERTUS MAGNUS,
 in *Paradiso anime*, sive in libello de
veris Virtutibus. cap. 39. *Contritio*, in-
 quit, vera, est dolor pro peccatis volun-
 tariè assumptus, pro quantitate & qua-
 litate criminum, cum proposito confi-
 tendi & satisfaciendi, proveniens ex
 gratia gratuita: Dolor enim naturalis,
 vel dolor sine gratia, nihil prodest aut
 valet. Quantitatem doloris exprimit
Hieremias (c. 6. v. 26.) Cum dicit: Lu-
 tum unigeniti fac tibi. Hinc præcepit
Dominus in Ioele (c. 2. v. 13.) dicens:
Scindite corda vestra.

IV. VERA CONTRITIO RA-
 RA EST, teste D. Gregorio. Nec sem-
 per credendum est veram esse compun-
 ctionem, ubi genitus apparent & la-
 chrymæ: Nam ex timore inferni, vel
 ex consideratione alicujus damni, vel
 ex naturali compassione sæpè solent ta-
 lia provenire, cum recordatur quis
 enormitatem scelerum suorum, vel
 acerrimam Passionem JESU Christi,
 &c.

4 Pseudo-pœnitens correctus.

V. Argumentum veræ Contritionis habet, qui in tantum detestatur peccati immunditiam, quod omnem pœnam Purgatorij libentiùs eligeret, quàm quod contra benignissimum DEUM unquam peccatum aliquod efficeret; & qui ad pœnam infernalem se potiùs exhiberet, sicut Eleazarus (2. Machab. 6. v. 23) quàm unquam de cetero ex proposito aliquod peccatum committeret; quod etiam eligendum esse dicit Augustinus: Et qui pœnam omnium Martyrum libentissimè sustineret, ut per hoc mereri posset, quod de cetero aliquod peccatum nunquam perpetraret: Et qui ad omnem afflictionem infirmorum & pauperum se offerret, ut pro offensa DEI dignè satisfacere posset.

VI. Argumentum falsa Contritionis habet, qui, quamvis peccata commissa vehementer defleat, tamen continuo post dolorem eadem, vel alia committere non formidat. Hæc B. Alb. M.

VII. VERA, inquit, CONTRI-
TIO

TIO RARA EST : Idque inprimis
 de Contritione perfecta est verum : *Ut
 enim hoc concedamus ; Contritione* (per
 fidem ac fiduciam firmam , perque
 Confessionis & Absolutionis votum,
 studium , ac desiderium , Mediatori
 CHRISTO, ac per eum misericordiæ
 DEI innitente) *peccata deleri* (inquit
 Catechismus Rom. de poenitentia Sa-
 cramento cap. 7.) *Quis ignorat illam*
ADEO VEHEMENTEM , A-
CREM AC INTENSAM ESSE
oportere , ut doloris (non in sensu cor-
 poris, sed, ut cap. 5. declaratur, in vo-
 luntatis actione ; nimirum in peccati
 odio & detestatione consistentis) *acer-*
bitas cum scelerum magnitudine con-
ferri aequarique possit ? At quoniam
 (sub lege veteri) *pauci admodum ad*
hunc gradum pervenirent, fiebat etiam,
ut à PAUCISSIMIS hac viâ peccato-
rum venia speranda esset. Quare necesse
fuit , ut clementissimus Dominus faci-
liori ratione (videlicet claves Regni
 A 3 cœle-

6 *Pseudo-pœnitens correctus.*

cœlestis, quibus Contritio imperfecta
adjuvaretur, Ecclesiæ tradendo) *com-*
muni hominum saluti consuleret. Ita
CATECHISMUS ROM. ex Decreto
Concilii Tridentini, & jussu PII V.
à delectis aliquot Theologis composi-
tus, ac quàm diligentissimè & fidelissi-
mè imprimi mandatus; ac per conse-
quens approbatus.

Quem etiam idem PIUS V. anno
1571. die 3. Novemb. *juxta exemplar*
Romanum imprimendi, seu imprimi faci-
endi licentiam & facultatem concessit
Joanni ex Comitibus de Hoya, Epif-
copo Monasteriensi ac Osnabrug. &
Paderbornensis Ecclesiæ Administra-
tori; ejusque impressori ad ejusdem
Episcopi supplicationem, cupientis per
diœceses suas *in unaquaq; Cathedrali,*
Collegiatâ, Claustrali, Parochialique
Ecclesiâ unum exemplar appendi; quò
populus ex eo erudiri, & ab omnibus le-
gi, & palàm inspici posset. Ut patet tum
ex rescripto nunc dicti Pontificis; tum

ex

ex ejusdem privilegio, pro impressoris Romani indemnitate dato, editioni Coloniensi, anno 1572. factæ præfixis. Idem verò Catechismus in Tractatū hūc statim citato cap. 3. apertè insinuat, vel potiùs tanquam rem notam supponit; quòd Contritionem illam, quæ ante Confessionem (accedente tamen ejusdem voto) justificat, oporteat **ARDENTISSIMAM** esse.

VIII. *Spiritus quidem non modo, ubi vult, spirat; sed quando vult, spirat, inquit S. BERN. Serm. 76. de diversis; nec ei difficile est de subito perfectam dare Contritionem; QUAM VIX MULTO TEMPORE ALII CONSEQUUNTUR: Sed undè scis, quòd tunc (scilicet in extremis) tibi ita succurrere velit, quem tu interim sic repellis? Et MAGISTER Sententiarum, lib. 4. dist. 20. (ibidem semper ab universa Theologorum Schola receptus) Magnum est, ait, cui tunc DEUS inspirat, si quis est, veram pœnitentiam! Per*

8 *Pſendo-pœnitens correctus.*

quæ profectò docemur, quòd perfectà
Contritio, immò & imperfecta, ac cum
Sacramento sufficiens & necessaria (de
qua ibidem expressè agit Magister) sit
donum Spiritûs sancti, peccatori non
semper ad ejus arbitrium *immediatè*
paratum; quòdque ea non possit elici,
nisi Spiritu S. prò beneplacito volun-
tatis suæ misericorditer subveniente ac
inspirante: Quam quidem subventio-
nem inspirationemque peccatores (sal-
tem quoad Contritionem perfectam)
ordinariè *vix multo tempore conse-*
quuntur; eò quòd eorum preces ut
plurimum minore, quàm deberent, in-
stantiâ & humilitate rogant; ac robu-
stis jejuniorum & eleëmofynarum alis,
quibus citò ad thronum DEI pervo-
lent, sunt destitutæ.

IX. Perfecta Contritio (ut Cate-
chismus Rom. de pœnit. Sacram. cap.
xi. docet) est *præclarum, magnum, &*
singulare Dei beneficium; adcoque id-
ipsum à *DEI misericordia petere & ef-*
flagi-

flagitare ; proque eodem obtento
MAXIMAS DEO gratias agere ; ac
 per consequens, idem precibus ut mi-
 nimùm magnis efflagitare oportet.

X. Verùm hac tempestate non pauci
 putant, sese Contritionem perfectam
 posse absque magna precum alatarum
 instantia facillimè quovis momento
 elicere ; nimirum, quando in quadam
 formula, hoc titulo, *Actus Contritionis*,
 notatâ, cum contorta & evanida cogi-
 tationum inflexione dixerunt : *Diligo
 te, Deus meus super omne diligibile,
 hanc solùm ob causam, quia tu es sum-
 mum & immensum te ipsum beatificans
 bonum. Doleo, heu! doleo; &, eheu!
 poenitet me, quod te unquam offende-
 rim! Nunquam! nunquam in eter-
 num id amplius fiet! Parce Domine,
 parce & miserere per unigenitum Fi-
 lium tuum JESUM Christum Domi-
 num nostrum, Amen.*

XI. Sed audiamus, quæso, quod di-
 cit S. Greg. in Pastoralis, part. I. Ad-

A S

monit.

10 *Pseudo-pœnitens correctus.*

monit. 9. Sapè, inquit, sibi de se mens ipsa mentitur; & fingit se amare, quod non amat: Fitque, ut aliud in imis intentio supprimat, & aliud tractantis animo superficies cogitationis ostendat. Nec difficilis est ejus rei probatio: Qualis enim quisque apud se lateat, contumelia illata probat, inquit idem Sanctus, l. 1. Dialogorum cap. 5. Undè; quòd Contritio per ejusmodi duntaxat formulam, ut putatur, elicita, plerumque non fit (uti oportet) in imo ac intimo cordis sinu ac fundo per operationem Spiritûs S. nata & radicata; sed tantùm in superficie cogitationis & phantasiæ (ceu spuma aut bulla in aqua turbata natans) ab hominibus se ipsos decipientibus inaniter ficta; adversario contra eosdem, quando formulam quandam, hîc num. X. adductæ similem vix recitârunt, insurgente patescit: Ad levissimum quippe contumeliosi cujusdam verbuli flatum ejusmodi præsumpta Dei Dilectio & Contritio

tritio

tritio statim ad instar bullæ in aquis tactæ diffi'it ac evanescit ; & contrituli nostri offensam Dei nequaquam curantes, non secus ac canes rabidi vel venenosi serpentes damnabilem vindictam spirant.

XII. Profectò tales, quando ejusmodi formulam coram Domino recitârunt : *Dilexerunt eum in ore suo, & linguâ suâ mentiti sunt ei ; Cor autem eorum non erat rectum cum eo*, ut in psalmo 77. v. 36. & 37. de similibus dicitur : Spiritus enim sanctus I. Joan. 3. v. 8. requirit, ut *non diligamus verbo neq; linguâ, sed opere & veritate*. Et S. GREG. homil. 30. in Evangelia. *Probatio, inquit, dilectionis, exhibitio est operis*. Et post pauca : *Nunquam est amor Dei otiosus : Operatur enim magna, si est ; si verò operari renuit, amor non est*.

XIII. Undè excellentissimus ille PETRUS à SOTO in Institut. Sacerdotum, Tit. de Perfectione Contritionis,

tionis, Lect. 16. §. Primùm. *Omniùm*, ait, *primus & certissimus vera Pœnitentia, sicut & charitatis effectus est, ut non otiosa sit; sed in opera convenientia prorumpat.* Et post pauca: *Quod si hoc ex se charitas habet (ut operetur magna) etiam cum nulla alia ratio occurrat; quanto magis id habet, cum incidit in peccatum, pro quo satisfaciendum est; quod delendum est, & de quo sumere contendit vera Charitas, uti fieri potest, vindictam?*

XIV. Certè, qui verè & ex corde ob DEI summè dilecti gravem offensam dolet, non potest non offensori graviter indignari; gravisque, aut saltem aliquo modo convenientis vindictæ appetitu contra eundem, hoc est, contra seipsum, urgeri: Ubi verò ejusmodi appetitus non adest, ibi nec vera DEI dilectio, nec dolor ex eadem progenitus potest adesse.

XV. Ad hæc; vera Charitas, ac proindè & Pœnitentia, sive Contritio

ex

ex eadem profecta, *patiens est, & omnia
suffert ac sustinet* 1. Cor. 13. v. 4. & 7.

Dum nimirum homo DEUM dili-
gens, & verè contritus agnoscit, dig-
num & justum esse, quòd omnes crea-
turæ in ipso vindicarent injurias &
contumelias Creatori suo illatas; cre-
ditque humilem ac patientem ejusmo-
di vindictæ contra se, DEO misericor-
diter disponente, à creaturis exercitæ
tolerantiam, satisfactionis partem non
modicam esse.

Ex horum ^{vero} omnium raritate digno-
scitur, Contritionem charitate DEI
perfectam, quæ cum solo Confessio-
nis & Absolutionis voto justifi-
cat, rarissimam esse.

ARTICVLVS II.

*Imperfecta quoque Contritio, si-
ue Attritio, ad Absolutionem
cum fructu recipiendam omninò
necessaria, plurimis confiten-
tibus deest.*

Nam

PRIMO; Hæc Contritio non so-
lùm cessationem à peccato, & vitæ novæ
propositum & inchoationem; sed vere-
ris etiam odium continet. Concil. Trid.
Sess. 14. cap. 4.

SECUNDO; Ad gratiam & justi-
tiam assequendam, etiam ante Baptis-
mum, adeoque & ante Absolutionem,
necessarium est, peccati mortalis per-
versitate abjectâ & emandatâ, tantam
DEI offensionem cum peccati odio, & pio
animi dolore detestari. Concil. Trid.
ibid. cap. 1. Vel;

Vel; ut Catechismus Rom. de Pœnit. Sacram. cap. I. loquitur: *Non solum admitti sceleris causâ intimo animi sensu dolere; verum etiam UNIUS DEI CAUSA in eo mœrore oportet esse; Atque hanc demum & non aliam aliquam inferioris conditionis pœnitentiam, tum ad virtutem pertinere; tum (ratione Confessionis & Absolutionis superadjunctæ) Sacramentum esse, idem Catechismus ibidem docet. Et cap. 6. Qui amico, inquit, reconciliari velit, quem injuriâ aliquâ affecerit, doleat oportet, quod in eum injuriosus & contumeliosus fuerit.*

Item in Tract. de Orat. Dominica cap. 14. *In necessaria, inquit, recordatione peccatorum non est satis illa leviter recordari: Nam, ut acerba nobis sit ea memoria, ut cor pungat, animum stimulet, & dolorem inurat necesse est. Moxque jubet Parochos diligenter curare, ut fideles facinorum flagitiorumque suorum molestè dolenterq; meminerint;*
ut,

ut, cum anguntur intimis sensibus, conferant se ad PATREM DEUM; à quo, ut inherentes evellat scelerum aculeos, suppliciter petant.

Et in fine ejusdem capituli: *Qui carent NECESSARIO HOC recognitionis ac doloris sensu* (quia malum & amarum est reliquisse Dominum Deum, Hier. 2. v. 19.) *ij apud Prophetas, Isaiam* (c. 46. v. 12.) *Ezechielem* (c. 36. v. 26.) *& Zachariam* (c. 7. v. 12.) *cor durum, lapideum & adamantinū habere dicuntur: Sunt enim instar lapidis nullo dolore molliti, NULLUM VITÆ, ID EST, SALUTARIS RECOGNITIONIS SENSUM HABENTES.*

Rursus in Tract. de Oratione in genere, cap. 8. docet, quòd secundus gradus præparationis ad orationem, fit *ANGOR* quidam in recordatione delictorum; *vel saltem aliquis doloris sensus ob eam causam, quòd dolere non possimus: Quorum utrumque, vel certè alterum, nisi à pœnitente adhibeatur, venia impetrari non potest.* TER.

TERTIO ; Per dictam nunc Attritionem quodvis peccatum mortale admissum *super omne detestabile* detestari oportet ; adeò , ut dolor ille (in ejusmodi detestatione consistens) debeat esse *appretiative summus* ; cujus virtute poenitens malit omnia & bona perdere & mala pati , quàm in omni vita sua rursus vel semel mortaliter offendere Dominum Deum. Ita docent & sentiunt omnes Doctores.

Hujusmodi verò dolor (ut pariter omnes fide firmissimâ tenent) nequaquam ex viribus liberi arbitrii, sed tantummodo ex virtute Spiritûs S. moventis potest assumi : ac proindè

QUARTO ; Ordinariè ante Confessionem peccati mortalis, humillimis precibus rogandus est Dominus Deus, ut ad veram poenitentiam nos perducere dignetur.

V. Undè Catechismus Rom. supra art. 1. num. 7. laudatus, de Poenit. Sacram. cap. 1. *In primis, inquit, monenda*

da

*di hortandiq; sunt fideles , ut OMNI
CONTENTIONE ET STUDIO
(præſertim orationis benè alata) in
intima animi poenitentia, quam virtu-
tem dicimus , elaborent. Nimirum,
priuſquam ad Confessionem accedant.*

VI. Et cap. XI. *Si autem Sacerdos
intellexerit eum, qui velit conſiteri, adeo
peccata ſua non dolere, ut verè contritus
dicendus ſit ; conetur magno Contritio-
nis deſiderio eum afficere, ut deinde hu-
jus PRÆCLARI DONI cupiditate
incenſus, illud à Dei miſericordia petere
& efflagitare in animum inducat.*

VII. S. CAROLUS BORRO-
MÆUS , Archiep. Mediolan. & S. R.
Eccl. Cardinalis, in *Sacramentali Am-
broſiano*, (Quod ipſemet, *Virorum pie-
tatis ſtudio flagrantium & doctrine
laude clarorum* adjutus auxilio , ſex
interim Conciliis Provincialibus , ut
ipſe in præfatione teſtatur, celebratis ;
ab anno videlicet 1565. uſque ad 1582.
incluſivè elaboravit) Tit. Inſtructio
Poeni-

Pœnitentiæ. Pœnitens, inquit, ANTE-
 QUAM ad Parochum, Sacerdotemve,
 cui peccata confiteatur, accedat; multi-
 tudinem & gravitatem peccatorum,
 quibus se irretitum esse sentit, VEHE-
 MENTER intimè dolebit ac deplora-
 bit; Deiq; misericordiam OMNI
 PRECE FLAGITABIT. Et post
 aliqua: Sacerdos, ANTEQUAM pœ-
 nitentiam imponat, & Absolutionem
 tribuat pœnitenti, videbit, an PROP-
 TER DEUM veram peccatorum suo-
 rum Contritionem habeat; Si talem
 Contritionem illum non habere intelle-
 xerit, illius desiderio accendere conabi-
 tur; hoc admonens, PROPTER DE-
 UM IPSUM usq; adeo, quantum potest,
 eum peccata dolere oportere; ut saltem
 adjunctrice Dei gratiâ, QUAM A DEO
 INTIME PRECETUR, ex Sacra-
 menti q; virtute ex attrito contritus fiat.
 Vide Acta Ecclesiæ Mediolan. Parisiis
 anno 1645. impressa, pag. 402. &
 404.

20 *Pſendo pœnitens correctus.*

VIII. INSTITUTIO CHRISTIANA, juxta quam Concilium Provinciale Moguntinum, anno 1549. celebratum, ampliffimæ istius Provinciae populos erudiri, cap. 48. seriò jubet, Tit. de Contritione. §. *Hic verò*, fol. 176. pag. 2. *Admonendi sunt*, inquit, *homines, ne conversionem à peccatis de suis viribus præsumant*; Sed à DEO PRECIBUS, LACHRYMIS, TOTIUSQUE PIETATIS EXERCITIIS EXPETANT. Scilicet, antequam confiteantur vel absolvantur.

IX. CATECHESSES, auctoritate & jussu Joannis Archiepiscopi Trevirensis, anno 1590. Augustæ Trevirorum typis publicatæ, pag. 303. *Quis*, inquit, *modus ac via rectè agendi pœnitentiam? Primum, volentem agere integre, ante omnia divine bonitati, ejusq; gratia inniti oportet*; & per humilem instantemq; orationem ante omnia gratiam pœnitendi sibi à Deo postulare necesse est... *Itaq; quoties audieris pœnitentiam,*

tentiam, aut aliquid ad eam pertinens
 precipi in Scriptura, intelligas statim
 tibi id à Deo esse postulandum. Et pag.
 307. Opus est, ut (qui peccarit) oret
 & clamet ad Deum pro gratia pœniten-
 tia; Sciens, quòd non possit se magis à
 peccato excutere, quàm demersus ille
 (Jonas) ex tanta (Maris) profundi-
 tate potuit emergere, &c.

X. Denique S. INNOCENTIUS,
 ejus nominis Papa primus, in epist. ad
 Patres Concilii Carthaginensis, con-
 tra Pelagium & Celestium celebrati,
 rescriptâ, quæ est inter Augustinia-
 nas 91. gravissimâ atque ab omnibus
 receptâ auctoritate sic docet: *Nisi*
MAGNIS PRECIBUS gratia in nos
implorata descendat, nec quicquam
terrena labis & mundani corporis vin-
cere conamur errores; Cum pares nos
ad resistendum non liberum arbitrium,
sed Dei solùm possit facere auxilium.

XI. Si autem justis in gratia Dei
 stantibus, ad persistendum, atque ad re-
 sisten-

listen-

sistendum diabolo, *magnæ preces* sunt necessariae; *majoribus* utique ad resurgendum, veramq; pœnitentiam agendum indigent peccatores; nec levi & evanido cogitationum eruditariâ flexu, ut quidam scioli putant, tanti momenti negotium peragi potest. Minores verò preces per generosiores, hilarioresque eleëmofynas, sive per majora misericordiæ opera suppleri, ac magnas fieri posse compertum est. Quâ de re vide infra, Cap. 8. Art. 3. 5. & 6.

XII. *Quare; si bonam, si utilem, si salutarem Confessionem facere vultis,* inquit Card. BELLARM. Conc. 8. in Dom. 4. Advent. *Si verè cum Deo in gratiam redire desideratis; debetis primum DIU ET MULTUM in amaritudine animæ peccata præterita recogitare; deindè ea largis & diuturnis imbribus lachrymarum abluere; TUM Sacerdotem probum & eruditum adire, qui non solum absolvere, sed etiam remedia morbis & aegritudinibus accommoda adhibere sciat.* XIII.

XIII. *Adhortor vos omnes*, inquit, S. JOAN. CHRYSOST. homil. de S. Philogonio, *ne negligenter, veluti festo die cogente ad divina mysteria accedatis; Sed, si quando parabitur hujus sacrae Hostiae fieri participes, MULTIS ANTE DIEBUS repurgetis vos per poenitentiam.*

XIV. His verò (quæ ab omnibus probantur) habitis ac observatis, superfluum, atque ad bonam securamque praxin minimè necessarium est, hîc plura de Contritionis & Attritionis negotio disputare: quandoquidem misericors Deus, veræ poenitentiae gratiam modo nunc dicto petentibus, procul omni dubio dabit spiritum bonum.

XV. Verùm BELLARMINUS, Conc. 9. in Dom. 4. Advent. cum magno animi dolore justissimè ita exclamat: *Quam multi veniunt (ad Confessionem) onusti peccatis, in quæ jam millies ceciderunt! Et veniunt PRIDIE, VEL IPSODIE summae celebritatis;*

24 *Pseudo-pœnitens correctus.*

tatis; ET STATIM (nullâ magnarum precum, lachrymarum, jejuniorum & misericordiarum exercitatione præmissâ) volunt expediri; (id est absolvi, atque ad sacram Communionem admitti) quasi hoc negotium esset ludus puerorum! Nonne hi Deum non placare, sed irridere voluisse videntur?

XVI. Et S. AMBROS. US l. 2. de pœnit. cap. 9. *Nonnulli, ait, ideò poscunt pœnitentiam, ut STATIM sibi reddi Communionem velint: Hi non tam se solvere cupiunt, quàm Sacerdotem ligare; Suam enim conscientiam (peccati vinculo) non exiunt, & Sacerdotis induunt; cui præceptum est: Nolite Sanctum dare canibus.*

XVII. Sanctus quoque CYPRIANUS summam ejus rei indignitatem, (tunc etiam à Clero Romano, nec non à pluribus ac numerosis Africanorum Patrum Conciliis condemnatam) magno pietatis zelo passim in epistolis suis, & in Libello *de lapsis*, acerrimè perstringit.

XVIII.

XVII. Immò & hoc nostro seculo nos confundunt, & in iudicio condemnabunt schismatici ac barbari Moscovitæ: Quandoquidem iidem se per integrum ante confessionem octiduuna austero rigidoque jejunio macerant; Nec quicquam obsonii sumunt, præter induratum panem, vilemque & acidum potum; adeo, ut inde tormina sentiant, & quadantenus infirmentur; ut *Adamus Olearius*, anno 1634. & aliquot sequentibus multo inter eosdem tempore versatus, *Itineris Persici* lib. 3. cap. 30. testatur.

Quâ verò ratione in præparatoriis ejusmodi exercitiis necessariò utendum sit *deprecatione & patrocinio Passionis Domini nostri Iesu Christi*, vide infra art. 4. num. 3.

B

A.R.

ARTICVLVS III.

Plurimi quoque ob defectum efficacis de emendatione vite propositi, malè & sacrilegè confitentur.

I. Hoc propositum in verâ Attritione includi, extra dubium & controversiam est. Veruntamen, ut CORNELIUS à LAPIDE, vir è Societ. Jesu doctissimus simul & sapientissimus, anno 1637. defunctus, in epistolâ S. Jacobi commentans, ad capituli 2. versum 13. rectissimè observat, *Multum ignorant EFFICAX propositum abstinendi à peccatis requiri, ut quis sit capax Absolutionis; & nesciunt, QUAM FORTIS ET CONSTANS resolutio animi requiratur, ut propositum censeatur esse absolutum & efficax. Multi, esto sciant propositum efficax requiri,*
namque

namen illud procurare & habere non fatagunt; sed habere se simulant; immò sibi ipsis [juxta S. Gregorium hic supra art. 1. num. XI. citatum] falso persuadent: Est enim propositum hoc serium, **RES ARDUA, SUBLIMIS, ET DIFFICILIS** [vel; ut idem Cornelius ibidem post aliqua, indicio 5. dicit, ex peccato mortali resurgere per pœnitentiam, & propositum efficax, **ARDUUM EST ET PER DIFFICILE**] Multi autem nolunt vim sibi adhibere; & ad rem arduam **TOTIS VIRIBUS CONNITI.** magnis videlicet ac diuturnis precibus, lachrymis, jejuniis, ac misericordiae operibus, ut articulo præced. dictum est, insistendo. Adeoque *Multi male suscipiunt Sacramenta*; id quod Cornelius ibidem probare intendit.

II. Hocque ipsum ex facillimo citissimoque plurimorum post Confessionem relapsu colligunt Bellarminus & Cornelius à Lapide, locis proximè citatis: Et rectè quidem; Nam homini,

B 2

qui

qui peccata sua, quatenus Dei offensa sunt, verè odit ac detestatur; & cum absoluto & efficaci Deum in omni vitâ suâ mortaliter non offendendi proposito integrè confitetur & absolvitur, juxta Concilium Trid. sess. 6. cap. 7 unâ cum remissione peccatorum veri virtutum Theologicarum habitus infunduntur: Veri autem habitus non sunt otiosi, sed conferunt *firmitatē, promptitudinem & delectationem in opere.* Igitur qui absolutione perceptâ nullâ habet *firmitatem* in opere Charitatis, sed ad *minimâ* cujusque tentationis afflatum mortali peccato Deum rursus offendere non reformidat; is verum Charitatis habitum non accepit infusum; ac per consequens nec peccatorum remissionem. Vide supra, art. I. num. 6.

III. Estque hîc bene observandum, quòd etiam cum Confessione solorum venialium peccatorum, saltem de eorum uno aut altero intimum animi dolorem, *firmumque & efficax emendan-*

di

di propositum afferre oporteat; adeo, ut id negligens, Absolutionem sacrilegè recipiat; & cum gravi peccato mortali recedat, qui cum solis venialibus accessit; ut complures Theologi moment: Qui etiam, ob facile ejus rei periculum, suadent, ut non nisi venialia afferens, addat mortale aliquod jam aliàs confessum; circa quod intimum animi dolorem, efficaxque & absolutū emendandi propositum facilius concipere denuo possit.

ARTICVLVS IV.

Ex defectu debitæ in solius Christi meritis fiduciæ multorum Attritio & Confessio est sine fructu.

I. Hanc fiduciam, non minùs ac supradicta, omnes Catholici ad veram Contritionem Attritionemque requirunt:

runt: Unde ADAMUS SASBOUT,
 Ord. Min. de Observ. Professor Lovan.
 [qui anno 1553. 21. Mart. vitam opti-
 mam p̄ssimâ morte complevit] Cum
 homiliâ in Domin. 2. Quadrag. habitâ,
 editionis, Colonia anno 1568. factâ. p.
 648. & 649. multis docuisset, *fide opus*
esse in precibus, nec eâ vulgari; sed quâ
fiat, ut vehementi affectu petamus, quod
petimus; UT NOSTRÆ JUSTI-
TIÆ DIFFISI, UNI CHRISTO
NITAMUR; Ibidem pag. 650. ait
quosdam semper accuratissimè confi-
teri, & tamen nunquam ad Confessionis
fructum perungere; quia, inquit, quod
PRÆCIPUUM est, negligunt; nimi-
rum fidem in Christum; quam diximus
complecti & certam persuasionem de
Misericordiâ salvatoris, & fiduciam de
impetranda [per merita Passionis ejus-
dem] Misericordiâ.

II. Et quamvis diffidentiam de pro-
 priis viribus, virtutibus, ac meritis; fir-
 mamque in Misericordiâ DEI, & me-
 ritis

ritis Christi fiduciam, sub omni opere bono; & maximè sub Contritione & Confessione habendum esse doceat, semperque docuerit Ecclesia Rom. [ut contra sinistras opiniones, quæ Protestantium libros omnes adversus eandam fusiùs agentes occupant, fusissimè demonstravi in VIA PACIS] Nihilominus tamen non sine causâ timeo, multos eò usque à Diabolo decipi, ut peccatorum suorum remissionem non modò per Passionem, Sanguinem & Mortem Christi firmâ cum fiducia non flagitent; sed etiam eâ de re nequidem cogitent; putentque Attritionem & Confessionem suam [quâ pauperculo cuidam sacerdoti peccata sua enumerare, magnâ, ut putant, humilitate dignantur] esse per se dignam, cui absque ullo ad merita Passionis Christi respectu, Misericordia DEI, & peccatorum remissio per Absolutionem obtingat: id quod putare est utique damnabiliter errare. Essetque optandum, quòd

B 4 sacer-

sacerdotes moderni, juxta exemplum
 antiquorum [quorum integram Bibli-
 othecā in VIA PACIS exhibui] fidu-
 ciam in Passione Christi locandam, ejus-
 demque Passionis jugem gratāque me-
 moriam & imitationē identidē inculca-
 rent. Certē Apostolus 1. Cor. 2. v. 2.
 non judicavit se scire aliquid inter au-
 ditores suos, nisi JESUM CHRIS-
 TUM & hanc Crucifixum. Et Con-
 cilium Trident sess. 6. cap. 6. ab Attritis
 Contritisque requirit, ut sint *fidentes*,
sibi DEUM PROPTER CHRIS-
STUM propitium fore. Concilium
 quoque Provinciale Colon. anno 1536.
 celebratum parte 7. Can. 39. jubet Con-
 fitentem à sacerdote moneri, *ut credat,*
per DEI Misericordiam, virtute san-
guinis Christi, per Absolutionem impar-
tiendam, in verbo ejus sibi remissum iri
peccata.

III. Catechismus Rom. in Tract. de
 oratione in genere, cap. 3. *Primus*, in-
 quit, *gradus ad orationem* (quæ contri-
 tionem

tionem & præcedere & cōcomitari debet) erit verè humilis ac demissus animus; scelerum quoque recognitio: Quibus sceleribus intelligat, qui ad Deum accedit, se non modo dignum non esse, qui quidquam impetret à Deo; sed qui ne in eius quidem conspectum veniam oraturus.

Quare nequaquam cōfidendum est nostris precibus, lachrymis, Contritioni, Confessione ac humiliatiōni, tanquā per se dignis, quibus per Absolutionem remissio peccatorum obtingat; sed, ut idem Catechismus in Tract. de orat. Dom. cap. 15. §. *Primum*, inculcat, utendum erit deprecatione & patrocinio Passionis Domini nostri Iesu Christi; sine quā nemo unquam veniam delictorum impetravit Nam pretium illud in Cruce à Christo Domino persolutum & nobiscum per Sacramenta, re, vel studio ac desiderio adhibita communicatum, tanti est, ut nobis impetret & conficiat, quod hac petitione (Et dimitte

B §

nob.

nob. deb. n.) postulamus, ut peccata nostra remittantur.

Quod verò firmam, fixam, omnisq; dubitationis & hæsitationis expertem fidem ac fiduciam impetrandi concernit; idem Catechismus Rom. in Tract. de orat. in genere, cap. 8. §. 2. ait: *Summus ille de preceptor* (cui, & per quem Paternæ Dei benignitati nos confidere oportet) *nobis semper præsto est.* Ac posteaquam hoc ipsum ex 1. Jo. v. 1. & 2. ex Rom. 8. v. 34. ex 1. ad Timoth. 2. v. 5. & ex Hebr. 2. v. 17. probavit, hæc subdit: *Quare, etsi nos indigni sumus, qui impetremus, tamen optimi dignitate interpretis ac deprecatoris Jesu Christi sperare, & magno opere confidere debemus, nobis omnia, quæ PER ILLUM ritè petierimus, concesserunt Deum Quod si qui timubant interdum, nec se satis esse firmos in fide (id est, in fiduciâ per Christum ad Deum habendâ) sentiunt; utantur illâ voce Apostolorum (Luc. 17. v. 5.) Domine adauge nobis fidem &c. Et §. 1. dicit*

dicit cum S. August. (serm. 36. de verbis Domini) *Si fides defecit, oratio perit*; ac subdit: **CAPUT IGITUR EST ad ritè orandum; UT FIDE** (i.e. fiducia de impetrandâ **PER CHRISTUM** remissione peccatorum) **FIRMI AC FIXI SIMUS** . . . Et post plura hoc ipsum probantia, laudat illa S. Ignatii M. epist. 10. ad Heronem: *Noli dubio esse animo in oratione: Beatus est, qui non dubitaverit.* moxque subjungit: *Quare ad impetrandum quod velimus à Deo, maximum pondus affert fides, & (omni dubitatione sublatâ) certa spes (per Christum, quæ petimus) impetrandi. Quod monet S. Iacobus (cap. 1. v. 6) Postulet in fide; nihil hesitans.*

Immo verò, inquit idem Catechismus Rom. in Tract. de orat. Dom. cap. 23. in fine) summo studio petimus hac ipsâ voce (Amen) ut omnia fiant, id est, concedantur, quæ antea petimus: vel potius intelligentes, NOS JAM IMPETRASSE omnia; ac sentientes presen-

sem vim divini auxilii, illud cum Prophetâ (psalmo 53.v.4.) canimus: Ecce enim Deus adjuvat me; & Dominus susceptor est anima mea. Nec est, quod quisquam dubitet; quin & NOMINE FILII SUI (in quo petimus) & verbo, quo soepissimò is usus est, moveatur Deus. Plura in hâc rē vide ibid. cap. 15. sub initium, & cap. 21. sub finem.

Denique in Tract. de Pœnit. Sacram. cap. 2. docet, quòd non aliter accipienda sit vox sacerdotis peccata nobis legitime condonantis, quam Christi Domini, qui ait paralytico: Confide fili; remittuntur tibi peccata tua, Matth. 9. v. 2. quòdque (cum nemo salutem, nisi per Christum, ejusque Passionis beneficio consequi possit) vi & efficientiâ Sacramenti Pœnitentiæ (in Absolutione consistentis) Christi sanguis ad nos defluens peccata post Baptismum admissa eluat; atque ita nos reconciliationis beneficium illi uni salvatori nostro acceptum referre profiteamur.

ARTI-

ARTICVLVS V.

Plurimos denique Confitentes verâ
 & necessariâ Attritione carere ma-
 nifestū est ex eo, quòd plurimi fru-
 striferam satisfactionem juxta do-
 ctrinam Ecclesie injungendam,
 fugiunt & omnino de-
 clinant.

I. Quòd Contritio genericè sumpta,
 id est tam perfectâ quàm imperfectâ,
 propositum satisfaciendi includat, cum
 B. Alberto Magno in Parad. animæ cap.
 39. & D. Thoma in supplem. 3. partis qu.
 I. art. I. omnes sani Doctores tradunt.

II. Adeo inter se hæ partes connexæ
 sunt [inquit Catechismus Rom. de
 Pœnit. Sacram. c. 5.] ut Contritio, con-
 fitendi & satisfaciendi consilium & pro-
 positum inclusum habeat; Confessionem
 Contritio & satisfaciendi voluntas; sa-
 tisfactionem duæ reliquæ antecedant.
 Quare & voluntas [delicta, sive injuri-

as & contumelias DEO factas , per congrua humiliationis officia] *compensandi requiruntur* ; IN QUO MAXIME CONTRITIO VERSATUR ; & pœnitens sacerdotis [secundum Ecclesie doctrinam procedentis] iudicio, qui DEI personam gerit, se subijciat necesse est , ut pro scelerum magnitudine pœnam constituere in eum possit. Et sub initium ejusdem Cap. cum S. CHRYSOSTOMO , serm. 5. de Pœnit. dicit : Pœnitentia [nimirum interior , si sit vera] cogit peccatorem omnia libenter sufferre : in corde ejus Contritio ; in ore Confessio ; in opere tota humilitas, vel fructifera satisfactio.

III. Rectissime profectò : Nam tristitia & pœnitentia , quæ secundum DEUM est, Apostolo 2. ad Corinth. 7. v. II. testante , inter alia in pœnitente operatur INDIGNATIONEM & VINDICTAM : indignationem quidem, quâ, ut B. LANFRANCUS ex S. AMBROSIO dicit, homines indignantur

nantur in se, vel in alios peccantes; vel, ut REMIGIUS ANDISIODORENSIS exponit, quâ indignatur homo sibi metipso; vel, ut ipse CALVINUS 1. 3. instit. cap. 3. §. 15. dicit, quâ peccator secum intus fremit; secum expostulat; sibi irascitur; dum suam perveritatem, suamque in DEUM ingratitude[m] recognoscit.

IV. VINDICTAM verò operatur poenitentia vera, dum poenitentes, ut B. LANFRANCUS ex S. AMBROSIO dicit, quòd deliquerunt, vindicant in se ipsos. Et HILARIUS SARDUS, qui sub finem seculi 4. floruit [hactenus erroneè sub nomine S. Ambrosii, vel Ambrosiastri citatus] Necessè est, inquit, ut quis (in se) vindicet eum [à se offensum] cuius erga se sentit affectum: Et in se ipsum vindicat, qui se causâ delicti affligit. Calvinus quoque loc. cit. Postrema est, inquit, vindicta: quò enim severiores in nos sumus; et acriore censurâ questionem habemus de peccatis

nostris, eò habemus sperare magis propitium ac misericordem DEUM. Et certè fieri non potest, quia anima Divini iudicii horrore percussa [vel potius enormitatem criminis læsa ab eâ Majestatis Divinæ agnoscens] partes ultionis in exigendâ de se pœnâ occupet. Et §. 16. *Hac inquit, afflicti animi* [de se vindictam sumentis] *sunt propria: in squalore, gemitu, lachrymis esse; fugere splendorem & quemlibet apparatus; omnibus deliciis se abdicare, &c.*

V. AUGUSTINUS MARLORATUS, ex eodem Calvino suo, peccata, inquit, debemus ulcisci, ubicunque sint; sed à nobis potissimum incipere. Ea autem vindicando, DEI iudicium quodammodo antevertimus; quemadmodum alibi dicitur: *si nos judicaremus, non judicaremur.* Moxque sua in illum Apostoli locum commenta hisce *Bublinger* sui verbis concludit: *Atque hæc hactenus de iis, quæ pœnitentiam comitantur atque animant; SINE QUIBUS*

BUS NULLA POENITENTIA
FUERIT JUSTA. Hæc ipsi aded
Calvinistæ.

VI. Et certè non poteris non tibi-
met indignari, rigidamque in te ipsum
vindictam meditari, concipere atque
decernere; quando nonnihil recogita-
veris corde, quid feceris, quando pec-
casti, v. gr. fornicando; adulterando; im-
pudicitias exercendo; comestiones &
ebrietates sectando; vindictam viru-
lentissimam in hominem minimâ te
contumeliâ lædentem spirando; opes
tuas per in justitiam augendo &c.

VII. Quando igitur ad Confessionē
te præparas, hunc similemve in modum
alloquere temetipsum: Tu, cujus tota
gloria, juxta id, quod 1. Machab. 2. v. 62.
dicitur, *stercus & vermis est*; Tu, in-
quam, hæc, aut horum aliqua perpe-
trando, omnipotentem DEUM, sum-
mum immensumque Bonum, qui non
modò te, sed etiam cælum & terram &
omnia, quæ in eis sunt, *tibi creavit*;
Qui

Qui

Qui Filium suum unigenitum pro te à gehennâ liberando , atque ad gaudia æterna perducendo in mortem amarissimam simul & ignominiosissimam tradidit ; tibi que eundem non tantùm in pretium, sed etiam in cibum dedit: Qui te in filium & bonorum suorum omnium hæredem, atque unigeniti sui fratrem & cohæredem gratiosissimè adoptavit ; Qui te hæctenus à tot malis liberavit & præservavit ; tot bonis & beneficiis cumulavit : qui denique se ipsum tibi in mercedem & præmium repromisit: Tu, inquam, hunc supra quàm dici potest optimum, amantissimum, atque amabilissimum DEUM, Dominum, ac Patrem tuum perfidè ac proditoriè, contra fidem multoties datam, deserere ; atque ad castra Diaboli, juratissimi ejusdem hostis , transire ; ejusque mancipium fieri; quàm inordinatis, foedis ac perversis affectibus, desideriis , & passionibus tuis non satisfacere maluisti!

VIII. Tu,

VIII. Tu, tot tamque immensis beneficiis! tot promissionibus! tot blanditiis, & quodammodo precibus! tot prohibitionibus! tot minis & interminationibus omnipotentis DEI! amantissimi & amabilissimi Patris tui noluisti teneri, quò minus faceres, quæ odit & abominatur anima ejus! immò, ne in ejusdem oculis impudentissimè perpetreres ea, quæ vidente vilissimo scurrâ, nunquam [ne pro universo quidem mundo] fecisses!

IX. Tu DEO pro immensis ejus beneficiis non nisi maleficia; pro honoribus in jurias duntaxat & contumelias; pro optimis pessima reddere in morem & consuetudinem induxisti!

X. Tu FILIUM DEI, quantum in te fuit, toties rursus juxta Apostolum ad Hebr. 6. crucifixisti, quoties iterum iterumque peccâdo semper nova Crucis & Mortis ejus causa fuisti! tot videlicet & tanta crimina perpetrando, ob quorum singula FILIUM DEI crucifigi

cifigi

cifigi necesse fuit ; vel pro quorum nullo, nisi per mortem CHRISTI in patibulo Crucis satisfieri potuit, aut poterit unquam ! Quæque omnia & singula sic abominatur & odit Filius DEI, ut, si justitiæ ratio id ferret, rursus crucifigi, quàm eorum aliquod fieri mallet : Mortem quippe Crucis nunquam odit, sed pro abolitione peccati libentissimè est amplexatus ; peccatum verò contra ipsam ejus naturam & est, & fuit, & nunquam non erit.

XI. Tu eundem DEI FILIUM immundissimorum affectuum tuorum pedibus toties, juxta Apostolum ad Hebr. 10. v. 29. *conculcasti* ; ejusque pretiosissimum *sanguinem*, libertatis ac salutis tuæ pretium, *pollutum duxisti* : & quantum in te fuit, polluisti ; quoties, eodem nihil curato, post concupiscentias tuas eundo, te Diabolo reddidisti in servum ; ac proinde pretium illud immensum, non quidem speculativè, sed practicè, rebus profanis & vanis ;
immò

immò foedis ac pollutis posthabuisti !
id quod utique est Christi sanguinem
moraliter polluisse ac conculcasse !

XII. Hæc fecisti ; & non horreas te
ipsum ! non tibi met indigneris ! non fre-
mas & frendeas contra nefandam in-
gratitudinem, turpitudinem & impu-
dentiam tuam ! non desideres à sacerdo-
te, juxta S. Scripturæ & Ecclesiæ regulas
cum quantâ potest misericordiâ arbi-
trante, poenitentiam aliquam affli-
ctivam, quæ mereatur nomen *vin-*
dictæ !

XIII. Profectò ; qui sic affecti non
sunt, peccatorum suorum gravitatem ;
& quid sit DEUM offendisse, nequa-
quam agnoscunt ; ac proinde de eisdem,
quatenus sunt DEI offensa, non do-
lent : Quamvis enim sine vindictâ & sa-
tisfactione externâ (utpote obvirium &
temporis defectum sæpenumerò im-
possibili) Poenitentia & Absolutio possit
esse vera & valida ; *indignatio* tamen, ac
per consequens appetitus *vindictæ* jam
dictæ,

46 *Pseudo-pœnitens correctus.*

dictæ, i. e. votum, desiderium, propofitum, & bona voluntas, satisfactionem suis peccatis, & (quæ corporis, quæ animi) viribus aliquatenus proportionatam præstandi, ad Pœnitentiæ veritatem & Absolutionis valorem omnimodis est requisita. *Contritio includit aliquam satisfactionem, in voto saltem, inquit Scotus in 4. dist. 15. qu. 1. art. 3. ad 2.*

XIV. Optimè GUILLERMUS Paris. in Tract. de Sacram. Pœnit. cap. 10. *sufficit, inquit, quòd dolor vulnerum peccatorum sit tantus, ut faciat agere querere pœnitentialis Sacramenti medicinam, tradereque se regendum ac medicandum spirituali medico; videlicet Confessori, juxta Ecclesiæ doctrinam agenti ac procedenti.*

XV. Id verò ipsum uti sufficit, ita & necessarium est: *Non enim intrat pœnitentialis Sacramenti refugium (inquit ibid. c. 8. GUILLERMUS) nisi qui præconi spirituali, id est Confessori se tradit crucifigendum; hoc est cruci pœnitentiæ affigendum.* XVI. *Olim,*

XVI. *Olim, inquit, BELLAR.*
 Conc. 9. pro Dom. 4. Advent. post me-
 dium, *cum multò melius Christiani in-*
telligerent necessitatem Pœnitentia,
quam nos faciamus; cumque apud se co-
gitarent, & perpenderent, quanto faci-
lius hic in terris, quam in Purgatorio sa-
tis fieri possit pro peccatis; pœnitentias
longissimas atque asperrimas 7. 15. 20.
30. annorum, interdum etiam totius vi-
tae, libentissimè admittebant & exple-
bant; ut ex libro Tertulliani de Pœnit. &
aliis vetustis autoribus cognosci potest.
At verò hodie ita delicati, ita teneri ef-
fecti sumus, ut vix paucorum dierum
jejunia pro multis sceleribus atque de-
licitis sustineri possint: Cilicia verò & ci-
neres, Vigilia, humicubationes, flagella,
& alia carnis afflictiones non solum in
moribus nostris, sed vix jam in libris
 (hoc nostro seculo de Sacramento
 Pœnitentiæ per Viros privatos magno
 numero scriptis) *reperiuntur. In Conci-*
lio Toletano x. legimus POTAMILIUM
 quere-

quere-

quendam, qui cum Episcopus eſſet, & ſemel tactu fœmineo ſorduiſſet, ipſe ſe primùm nullo cogente in ergaſtulo quodam concluſit, atque ibi novem menſium pœnitentiam egit; deinde ad Concilium literas dedit, quibus peccatum ſuum ſpontè ſuâ prodidit: Patres verò Concilii illius, pœnitentiam ei PERPETUAM QUOUSQUE VIVERET, injũxerunt; ut perpetuò in humilibus & abjectis officiis deſerviret; & nihilominus affirmârunt, HUMANIUS ET MISERICORDIUS MULTO cum illo actum eſſe, quàm antiquorum Regula & ſeveritas patiantur.

XVII. Et quantum, obſecro, nos ab hoc genere Pœnitentiæ abſumus! ſed quid ait Scriptura? Qui timet pruina, cades in eum nix. Job. 6. Nos exigua & brevis Pœnitentiæ aſteritatem formidamus! & longiſſimas Purgatorii vel Gehennæ incurramus! Unde tantus torpor in nobis! tanta ſegnities! tanta teneritudo? niſi ex eo, quòd nò intelligimus, quid ſit DEUM
offen-

offendere! Et quid hinc sequitur? nisi ut
~~quam~~ QUAMPLURIMI TURMA-
 TIM IN GEHENNAM DES-
 CENDANT; non solum ex iis, qui
 (deficiente Confessario, aut Contritio-
 ne perfectâ) non confitentur; sed etiam,
 qui confitentur: Quia nimirum plurimi
 ex iis malè confitentur; omnes autem
 illos, qui malè confitentur, in ghe-
 nam descendere Bellarminus non du-
 bitavit; qui & subdit ibidem: VERE
 DICO VOBIS! DILATAVIT IN-
 FERNUS ANIMAM SUAM! ET
 DESCENDUNT AD EUM SINE
 NUMERO! Quia videlicet innumeri
 Alligaturâ salutari, quâ & curentur, &
 à recidivâ præserventur, alligari à sacer-
 dotibus nolunt.

XVIII. *Argumentum vera pœnitentia est, inquit B. ALBERTUS M. de-
 bita commensuratio pœnae contra cul-
 pam; ut secundum quantitatem culpæ sic
 quantitas & gravitas pœnae; secundum
 delectationem culpæ sit amaritudo pœnae;*

C

se-

50 *Pseudo-pœnitens correctus*
secundum diuturnitatem culpa sit diu-
turnitas pœna; & secundum multiplici-
tatem culpa sit multiplicitas pœna; jux-
ta illud Joannis : Facite fructus dignos
pœnitentiæ. Ita ille in Paradiso animæ
cap. 41. Et S. BERN. De gradibus
Humilit. c. 18. Qui veraciter pœnitet,
laborem pœnitentiæ non abhorret.

CAPUT II.

DE SATISFACTIONE CONGRUA
A SACERDOTIBVS INIUNGEN-
DA; nec non DE ABSOLVTIONIS
BENEFICIO SVBINDE
DIFFERENDO.

ARTICULUS I.

Doctrina Ecclesie, & sanctorum solem-
niorumque Doctorum in medium
affertur.

I. **U**ltimum Generale CONCI-
LIUM TRIDENTINUM,
uni-